

נוסח לא מתוקן

הכנסת הארבע עשרה
מושב שלישי

פרוטוקול מס' 186

מישיבת ועדת הכלכלה

שהתקיימה ביום ד', י"א בכסלו התשנ"ח, 10.12.1997, בשעה 09:00

נכחו:

חברי הוועדה:

היו"ר אבי יחזקאל

נסים דהן

צבי הנדל

אברהם פורז

יורי שטרן

מוזמנים:

שבתאי שי, המשנה למנכ"ל, משרד התיירות

גדעון שניר, סמנכ"ל כלכלה, משרד התיירות

אסא רוכל, ממונה על בתי-מלון ואיכסון, משרד הדתות

עו"ד מירי חשן, סגן היועץ המשפטי, משרד התיירות

אבי גולדנברג, מנכ"ל החברה הכלכלית לחיפה בע"מ

משה דור, מנהל הלשכה לייזום וקידום עסקים, עיריית חיפה

ראמו גיראיסי, ראש עיריית נצרת

מיכל כהן, המועצה לצרכנות

ניר רז, משרד האוצר

אורלי דורון, דוברת משרד התיירות

אבישג אבטובי, סמנכ"ל עיריית באר-שבע

נעמי מורנו, מחלקת תיירות והסברה, עיריית באר-שבע

אבי רוזנטל, התאחדות המלונות

פנינה בן-דוד, התאחדות המלונות

יעקב כץ, התאחדות המלונות

יוסף שא-נס, המועצה לצרכנות

משה עטיה

יועצת משפטית: אתי בנדלר

מנהלת הוועדה: לאה ורון

נרשם על-ידי: חבר המתרגמים בע"מ

ס ד ר ה י ו ם

1. תקנות שירותי תיירות (בתי-מלון) (תיקון מס' 2) בדבר דירוג בתי-מלון
2. השלכות התיקון במפת איזורי הפיתוח על ההטבות למפעלי תיירות ובתי-מלון

1. תקנות שירותי תיירות (בתי-מלון) (תיקון מס' 2) בדבר דירוג בתי-מלון

היו"ר אבי יחזקאל:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הכלכלה. יושבים כאן חברים ותיקים שלי שיודעים שלפני כארבע שנים הגשתי הצעת חוק שמחייבת דירוג ואז דנו בעניין והסבירו לי שמאוד בהקדם עומדים להסדיר את העניין, ולכן התבקשתי לדחות את הצעת החוק שלי. אני הגשתי הצעת חוק כי אני חושב שמבחינה צרכנית ביטול הדירוג הוא שערוריה. אבל עברה הקדנציה והעניין לא הוסדר.

אני מציע שתקבלו שלושה חודשים, עד שתתחברו לאותה חברה, כפי שכתבתם במשפט האחרון שאתם מחפשים, ושייממש בימים אלה החל המשרד בהליך של הכנת בקשה לקבלת מידע RFI, והבקשה תופנה בין השאר לחברות בעלות מוניטין בענף וכ"ו. לדעתי זה עניין של עוד 17 שנה ולכן נאריך את התקנות רק בשלושה חודשים ולא שנתיים ואחר-כך נראה אם צריך לעשות זאת בחקיקה של הכנסת או לא. כיוון שאני יושב-ראש ועדת הכלכלה, והצעת החוק תהיה פרטית שלי, בואו נראה אם נצליח להעביר את זה או לא. מה דעתכם על העניין?

שבתאי שי:

אנחנו לא חברי כנסת, אני לא יכולים להתנגד אלא רק להביע דעה. הבעיה העיקרית שלנו, ואני מוכרח להגיד אותה. לנו יש החלטה בתוך המשרד ללכת על דירוג. יש החלטה מקצועית. הבעיה היא תקציבית. צריך למצוא לנושא הזה תקציב של למעלה ממיליון דולר. אנחנו מנסים כל הזמן למצוא את הדרכים איך להוריד את העלויות מבלי לפגוע בשיטה עצמה. זאת אומרת, לעשות משהו שהוא יהיה חפוף, שהוא יהיה משהו לא רציני, שהוא יהיה כל מיני תחליפים שמציעים לנו, זה אנחנו לא רוצים.

קריאה:

למה נדרשים אותם מיליון דולר?

שבתאי שי:

המיליון דולר האלה נזקקים לכל מיני נושאים. אם עושים שיטת דירוג, שיטת הדירוג הזו מבוססת בעצם על שני חלקים. הדירוג מתבסס קודם כל על קריטריונים פיזיים ויש קריטריונים איכותיים. כשמדובר על קריטריונים פיזיים, קובעים חמישה כוכבים, גודל החדר הוא מסויים וגודל המסדרון הוא כך וכך. כשרוצים לדרג בית-מלון, צריך לשלוח לבית-המלון צוות שימדוד כל חדר. ברגע שמודדים כל חדר ומוציאים צוות של 3-4 אנשים לכל מלון, ויש 350 בתי-מלון, זה הסכום שזה עולה. אי-אפשר לעבוד על מדגמים, מכיוון שזה דבר לא נכון לעשות. לכן הבעיה בעיקר היא תקציבית.

היו"ר אבי יחזקאל:

אני מבקש את סליחתך, ואל תכעס עלי, כי לכאורה אני קצר רוח, אבל אני לא קצר רוח. אני חושב שאפשר היה לעשות זאת לשיעורין במשך ארבע שנים.

שבתאי שי:

לא. אז לא היתה הבעיה תקציבית.

היו"ר אבי יחזקאל:

אתה ואני יודעים - וזו אחת הבעיות, והייתי מצפה בעקבות הצעת החוק שלי - שיש בעיה כי אם אני אביא לכאן חברה מדרגה עולמית, אני לא יודע כמה בתי-מלון ישארו עם חמישה כוכבים וכמה יהיו עם מספר כוכבים אחר. זאת אומרת, יש בעיה בדירוג בינלאומי של מלונות בארץ.

אני מבקש שבעוד שלושה חודשים תגידו לי שהתחלתם תהליך כלשהו, התחלתם את השיטה, בחרתם משהו. זה כל הסיפור. זו כל בקשתי. המדיניות שלכם היא נכונה. אתם אומרים שאתם רוצים להוביל תהליך של דירוג, ואני זוכר את הגברת המכובדת שטענה את זה בצדק ואמרה שאתם לא מתנגדים לדירוג, אלא שאתם רוצים לעשות משהו מחדש ולבדוק. אבל עברו כבר חמש שנים.

שבתאי שי: זה לא שחמש שנים אנחנו מתלבטים איך להשיג מיליון דולר. אנחנו רצינו במשך תקופה מסויימת לראות באמת מה קרה עם הדירוג. זאת אומרת, הרעיון הכללי היה, ולכן גם התקנות היו זמניות, רצינו לראות איך היתה השפעת הדירוג על כל מיני פרמטרים ולכן זה לקח זמן. אנחנו החלטנו שאנחנו כן רוצים בדירוג, למרות שגם היום יש כאלה שטוענים שאנחנו לא צודקים בזה, והתאחדות בתי-המלון מיוצגת כאן והיא ודאי תביע את דעתה. עברנו את השלב הזה, השלב של ההחלטה המקצועית וכרגע זאת בעיקר בעיה של מימון.

לחזור לכאן תוך שלושה חודשים אומר שמחר בבוקר אנחנו צריכים להתחיל. אני הייתי מבקש שפסק הזמן שיינתן לנו לא יהיה של שלושה חודשים אלא שיהיה גבוה יותר. בין שלושה חודשים לשנתיים, יש עדיין מרחב ואני מבקש לקבל זמן יותר ארוך.

יעקב כץ: כפי שאמר שבתאי שי, העמדה שלנו ידועה. להוציא היום מיליון דולר, כשיש משבר תיירות, אני משוכנע שיש לזה חליפים יותר טובים, מה עוד שאם יהיה דירוג או לא יהיה דירוג בחודשים הקרובים, זה לא ישפיע על התיירות בישראל.

גם בהנחה שיהיה דירוג או ילכו לדירוג, צודק שבתאי שאין לעשות זאת במהירות, כי כל החלטה על כל דירוג יכולה להשפיע על כל ענף התיירות.

אני מבקש, אם אפשר, להאריך בשנה את התוקף ובשנה הזאת המשרד יתארגן.

מיכל כהן: אנחנו מברכים על השינוי בגישה של משרד התיירות שבעבר התנגד לדירוג והיום הוא שינה את דעתו. יחד עם זאת, אני רוצה להצטרף לעמדת היושב-ראש ולומר שנראה לנו קצת מוזר שמבקשים היום הארכה של למעלה משנה. נדמה לנו שמבחינת הצרכן נושא הדירוג הוא דבר מאוד משמעותי. אנחנו רוצים שהצרכן, כשהוא בא להזמין מקום בבית-מלון, ידע בדיוק איזה מוצר הוא מקבל. לכן כל דבר שיעשה על-מנת לזרז את הנושא הזה, אנחנו נברך עליו ונשתדל לסייע לקדם אותו.

מירי חשן: אני קצת נלחצתי ולכן מאוד חשוב לי להעיר הערה לפרוטוקול, שחס וחלילה לא יצא באיזה צורה לתקשורת כאילו מדובר על תקציב מוגדר בעוד שאנחנו כמובן יוצאים למכרז.

אחת הסיבות שאנחנו יוצאים ל-RFI זאת בדיוק הסיבה הזאת. ב-RFI אנחנו עושים כאילו מכרז מבלי להתחייב ואנחנו מבקשים שם הצעות לכל מיני שיטות של דירוג, כולל גם הצעות למחירים, כשהכיוון הוא כמה שיותר הפרטה. זאת אומרת, שהחבל יהיה מאוד ארוך בין הממשלה לבין החברה המדרגת. בהחלט יתכן שאחת ההצעות תהיה ברמה של כמעט זכיינות והתקציב יהיה מינימלי.

לגבי לוח הזמנים. ההחלטה לצאת לכיוון של דירוג התקבלה בעצם עם ביטול התקנות ב-1992. זאת אומרת, ביטלנו את התקנות אבל לא פסלנו את הגישה.

היו"ר אבי יחזקאל: לא פסלתם את הגישה, אבל החלטתם לבטל את התקנות ולכן יש פער בין יישום חדש לגישה.

מירי חשן: משום שאנחנו ציפינו שהשוק יעשה את שלו ובאמת לשוק תיכנס אחת החברות. זה לוקח זמן. פנינו באופן לא פורמלי, ושבתאי שי עסק בשיחות עם חברות גדולות, וכך עשו הנציגים שלנו בחו"ל. ראינו שזה לא הולך והבנו שכנראה זה אולי לא רנטבילי או אנחנו לא יודעים למה, ויצאנו במחקר של חברת "דחף" שהתוצאות שלו ניתנו למשרד רק לפני פחות משנתיים.

היו"ר אבי יחזקאל: מה תוצאותיו?

מירי חשן: תוצאותיו היו שהולכים למכרז, וכך אומצה ההחלטה.

היו"ר אבי יחזקאל: לא. מה תוצאות המחקר לגבי הדירוג? זו המסקנה שלך, אבל מה היו התוצאות?

מירי חשן: התוצאות, לפי הניתוח של המשרד, כפי שהמשרד מציג אותם, ויכולים לחלוק על זה, הן שרצו לחזור לדירוג. בעקבות זה לקח עוד פרק זמן מסויים להחליט על הקונספט. הניסוח של בימים אלה הוא נכון, משום שכבר נסגר מכרז של יועץ מלווה למכרז ויש לי לוח זמנים. לוח הזמנים הוא מוגדר, הוא בן ששה חודשים, ובמשך התקופה הזאת צריך להכין את המכרז המקדמי, שזה RFI, ולקבל תשובות. ה-RFI יצא בסוף דצמבר ויישלח לחברות.

היו"ר אבי יחזקאל: ואז כמה זמן צריך?

מירי חשן: חודש-חודש וחצי אתה צריך לתת לחברות לענות, ואפילו חודשיים. אני יכולה להתחייב כאן על ששה חודשים לוח זמנים לבחירת החברה שתדרג. החברה שתדרג תרצה לפחות שנה, כי זה לוקח זמן רב לדרג.

אבי רוזנטל: אדוני היו"ר, אתה מתמצא בנושא כי כבר כבר פעמים דנו בנושא ובדעות. הדעות, גם במשרד התיירות, ואני מודה שגם בקרב מלונאים וגם בכלל בענף, הן חלוקות בכל הדברים האלה. יש דעות לכאן ויש דעות לכאן. זה לא שאפשר להציג את זה שזה נותן יתרון גדול, כי הרי אם זה היה הדבר שהיה הכי עוזר למלונאים, מחר כל אחד היה מצהיר זאת. העניין הזה הוא לא חד במאה אחוז. לכן כשמינה צמח עשתה את הסקר אז, התוצאות שלה גם היו כאלה שלמרות הקור העז, הוא מאושפז. היו לה כל מיני דעות וזה לא היה חד-משמעי.

אם באים להגן על הצרכן הישראלי, הרי שהנתונים בשטח מוכיחים את ההיפך. אם מסתכלים על התוצאות האמפיריות, ואם מסתכלים לאורך זמן למשל על הנושא של הצרכן הישראלי, הרי יש עלייה דרמטית במלונות בישראל. יש כל הזמן עלייה אדירה, בסביבות 20-25 אחוזים, או 15 אחוזים בחמש השנים האחרונות. זאת אומרת שזה לא גרם לו לנזקים אדירים וכאילו הוא לא הבין לאן הוא

רוצה ללכת ולמה הוא רוצה ללכת. אל תשכחו שבמשך השנים האלה דווקא נכנסו רשתות בינלאומיות שלא חשוב מה יהיה הדירוג שלהם, להם יש את הרמה שלהם, כי הרי לא דינו של "הולדי-אין קראון פלאזה" כדינו של "הולדי-אין" או "הולדי-אין אקספרס". אם זה בסדר או לא בסדר, זה סיפור אחר. במשך השנים האלה גם היו גורמים פרטיים שניסו לעשות. היה אפילו מישהו, שנדמה לי שהיה בחסות משרד התיירות, הם נתנו לו אולי חסות למסעדות, אבל הוא לקח חסות למלונות. זה לא חשוב מה שאתה נותן, זה חשוב מה שאתה לוקח. התוצאה הסופית היתה שעל המסעדות הוא אמר אהרונ, שגם אני יכול להגיד זאת מבלי לבדוק, וגם את שיפודי התקווה אנחנו מכירים, אבל הוא גם דיבר על המלונות ונדמה לי שמשרד התיירות לא התלהב מזה. באיזה שהוא שלב בשנה עברה, כשראינו שזה מתגלגל כך, היתה הצעה שהועלתה במשרד התיירות, בפגישה בין נשיאות התאחדות המלונות ומשרד התיירות, שאולי נעשה משהו יחד.

היו"ר אבי יחזקאל: כאן תעזור. זה בדיוק מה שהייתי מאוד מבקש. אני לא מת על חברות בינלאומיות, אני יותר ציוני מהרבה מאוד אנשים. אם הייתם מביאים פרויקט שבאיזה שהוא מקום הוא משותף, שאתם, מר כץ, תציעו את המודל שיספק את הישראלי ושיתן אורות לאלה שבאים מחו"ל.

אני מבקש שנחזור לכאן בעוד חצי שנה ואז נראה איפה העניין עומד. במקביל אני אניח הצעת חוק שתהיה קטליזטור ואז אין לי בעיה. מכיוון שכולם בעד וחלק אומר שהוא לא מתנגד, ואם יש התנגדות היא ממש לא אבסולוטית ואפשר לעשות שיתוף פעולה. התאחדות המלונות יכולה להציע מודל. להשאיר את הנושא באוויר, זה לא מקובל עלי.

אבי רוזנטל: אבל אתה מכניס נושא כזה לחקיקה.

היו"ר אבי יחזקאל: כל דבר אני מכניס לחקיקה. היום אני מביא את העניין של עמלות הבנקים, וזה יעבור. אני חושב שכל מי שהולך לבנק, צריך לראות את העמלות בצורה גלויה, והממשלה תומכת בהצעת החוק שלי, והיא תעבור. אני מאלה שחי את היום יום. כשאני הולך לבית מלון - ומערכת המלונות השתפרה מאוד בארץ, ואני אומר לכם שזה תענוג גדול, לגבי המחירים יש גם תהליך של ירידה, אמנם לא דרסטית, אבל בכל-אופן תהליך של ירידה, ואני כן יכול להרשות לעצמי בניגוד לנתניהו ללכת לבתי מלון ישראלים ואני נהנה מכל רגע - אבל יש תהליך ותפקידי הוא לנסות להאיץ אותו קצת.

לכן במקום שנתיים או שלושה חודשים, אני מציע ששה חודשים.

אבי רוזנטל: יש לך דרך יותר טובה. תבטל בכלל ותעשה את זה לקבוע.

היו"ר אבי יחזקאל: כולם הרי רוצים את העניין, וזה הכי מסוכן שזה לא יהיה. לכן אני אומר שהחקיקה תלך בתהליך, ובעוד חצי שנה תבואו לכאן.

אבי רוזנטל: אני לא רוצה שתבין מזה שאנחנו רוצים את העניין. זה לא הדבר המרכזי היום בענף התיירות.

היו"ר אבי יחזקאל: אתם מייחסים לזה יותר מדי חשיבות מזה שהורדנו לכם משנתיים לחצי שנה.

ג'ר רז: החשיבות הרבה מבחינת משרד התיירות, מבחינת הממשלה בדרוג של מלונות כלפי חו"ל.

היו"ר אבי יחזקאל: ידעתי שזה מה שתגיד. אתה רוצה חברה בינלאומית כדי לתת גושפנקא כלפי חו"ל. לכן אמרתי שזו תהיה התדיינות של שניהם.

שבתאי שי: אני לא רוצה לחזור עליהם, אלא אני רוצה שנדע את הדברים לאשורם, ושנדע מה כרגע בעצם קורה.

לגבי חברה בינלאומית, אני חושב שכל הזמן הדיבורים פה סביב חברה בינלאומית הם מוטעים. למעט חברה שנקראת "מישלן", אין אף חברה אחרת.

היו"ר אבי יחזקאל: יש חברה שנקראת "טריפל".

שבתאי שי: היא ידועה רק באנגליה ואילו אתה מדבר על חברות בינלאומיות. החברה היחידה שיש לה באמת מוניטין בכל העולם זו חברת "מישלן" והיא לא רוצה לדרג את מדינת ישראל. חברה בינלאומית, בעצם החברות הבינלאומיות שמדרגות בתי-מלון, לא ידועות לקהל הרחב. אלה הן חברות מקצועיות שנקראות TRH או RSC. הקהל אפילו לא יודע עליהן. החברות שמדרגות היום בספרד ובצרפת, הן חברות שלא ידועות לקהל הרחב ואלה הן חברות מקצועיות. אם אני אגיד לך שיש חברה שנקראת TRH, אתה אפילו יודע מי החברה הזאת. הממשלה לוקחת אותם כקבלנים פרטיים והקבלנים האלה עושים את הדירוג, ואז הדירוג הוא או ממשלתי, או של התאחדות בתי-המלון, או משהו משותף, או של איזו שהיא עמותה. לכן, כשאומרים חברה בינלאומית, זאת לא חברה בינלאומית שאנחנו יודעים שזאת "מישלן", אלא זו חברה בינלאומית שיש לה נסיון בינלאומי ואין לה שום קשר לקהל הרחב.

היו"ר אבי יחזקאל: המודל שאני ארצה, או אסתפק, או אבקש, או שאני חושב שהוא ראוי, זה מודל משותף שלכם.

שבתאי שי: אנחנו הצענו לבתי-המלון לעשות דירוג משותף עם בתי-המלון. להתאחדות המלונות יש בעיה. אני רוצה שנבין, יש הבדל של דירוג כשאתה אומר בין כוכב אחד לחמישה כוכבים ואתה באמת מחלק את זה לחמש רמות, או שבאים ועושים איזה דירוג שהוא כללי ואומרים מלונות תיירות וכו'. על זה יש ויכוחים באיזו מידה אנחנו מסוגלים לעשות זאת.

היו"ר אבי יחזקאל: אני חושב שחמש שנים זה זמן די סביר להתחיל בפעולה.

שבתאי שי: זה לא חמש שנים. היתה תקופה מסויימת להחליט אם רוצים או לא.

אבי רוזנטל: באפריל 1992 הוסר הדירוג לעולם ולעולמי עד. יחד עם זאת יושבת-ראש ועדת הכלכלה דאז החליטה לעשות את זה לנסיון ולשים שנתיים. אחרי שנתיים היה צריך להחליט שזה הופך לקבע. זה לא נכון שחמש שנים התלבטו אם להחזיר את זה.

לדעתי אין מקום לדירוג. אני רק אומר שזה לא יהיה סוף העולם ואני אומר שזה לא העיתוי המתאים. לכן אני אומר שחצי שנה זאת תקופה לא מספיקה.

היו"ר אבי יחזקאל: בואו תקשיבו טוב ותראו מה אני אומר. אני אומר שאני חושב שהגישה הצרכנית מחייבת ידיעה ומידע יותר רחב ופתוח, ומידע סטנדרטי. סטנדרטיזציה של כל מה שקשור בנושא המלוונות. לכן אני חושב שבתום תקופה של מספר שנים, אני פונה להתאחדות המלוונות ולמשרד התיירות, להכין משהו שהוא סביר, כדי שיהיה בו מידע סביר לצרכן. הגישה היא צרכנית. אני חושב שבסופו של דבר אנחנו ניתן חצי שנה ונראה איפה עומד העניין הזה. בעוד חצי שנה נחזור לדיון, נקיים שוב הצבעה פה אחד או על התקנון או על הצעת החוק הפרטית שלי. אלה הם הדברים.

מי בעד התקנות? התקנות התקבלו.

אתי בנדלר: עד מתי תוקף התקנות?

היו"ר אבי יחזקאל: עד ה-30 ביוני 1998.

2. השלכות התיקון במפת איזורי הפיתוח על ההטבות למפעלי תיירות ובתי-מלון

היו"ר אבי יחזקאל: מישהו מוכן לומר לי למה מבחינה תיירותית צריך יש"ע להיות איזור אי? אני מקווה שהמיפוי המחודש היה ענייני ולא פוליטי או אידיאולוגי. אין לי בעיה במיפוי פוליטי או אידיאולוגי, אלא אני מבקש שזה ייאמר. אם הגישה היא תיירותית, אז היא תיירותית ובצדק וזה בסדר.

שבתאי שי: אני לא יודע אם זה מקצועי או פוליטי, כי אני פקיד וקשה לי לדבר על האספקט הפוליטי, אבל דבר אחד אני רוצה שיהיה ברור. ההחלטה להציב את יש"ע כאיזור פיתוח אי היתה החלטת ממשלה. זה לא עכשיו קרה ששינו את המפה, אלא היתה החלטת ממשלה והחלטת הממשלה קבעה את המפה כמפה של איזור פיתוח אי.

החלטת הממשלה למעשה גם עיגנה מצב קודם. גם בקדנציה הקודמת האיזור הזה על-בסיס נקודתי קיבל כל פעם איזור פיתוח אי. זאת אומרת, כשאנחנו אישרנו למשל בקדנציה הקודמת את מלוונות צפון ים המלח באיזור המועצה האיזורית מגילות, אנחנו העברנו את זה לממשלה והממשלה נתנה לזה איזור פיתוח אי, בהמלצתנו. במקום ללכת כל פעם על-בסיס נקודתי, כמו שהלכנו בגוש קטיף ונתנו למלון, כמו שהלכנו בקריית-ארבע וכו', תמיד נתנו לזה - לאורך כל התקופה, לא היום, לא בשנה האחרונה ולא בשנתיים האחרונות - איזור פיתוח אי, עיגנו את זה פעם אחת ולתמיד ואמרו שבמקום כל פעם לעשות דיון נקודתי, נעשה פעם אחת וניישר את הקו. לכן אני אומר, זה לא דיון שמתחיל עכשיו. זה היה כל הזמן איזור פיתוח אי ואין פה שינוי.

אבי רוזנטל: העניין הוא עניין של הקצאת משאבים. אם הולכים לשפר את המצב בצפון ים המלח, אז לפי המדיניות היה צריך קודם לגמור את מה שיש במרכז ולא לפגוע בהם. כלומר, לגמור את התהליך, להגיע ל-5,000 חדרים ולהפוך את זה לאיזור שיוכל לשאת את עצמו.

היו"ר אבי יחזקאל: אתה אומר שלמעשה יש החלטה גורפת.

שבתאי שי: אנחנו אישרנו את כל בתי המלון באיזור עין-בוקק וחמי זוהר. הכל אושר. לכל בתי המלונות יש מענקים, אפילו 38 אחוזים, הכל מתוקצב, הכל נמצא, ועברנו לאיזור אחר. אין יותר הקצאת קרקע נוספת שאפשרית באיזור עין-בוקק וחמי זוהר. זה לא ניתן.

אבי רוזנטל: לגבי איזור חיפה, לדעתנו חיפה לא הגיעה למסה קריטית. כבר שנים אומרים שחיפה היא עיר תיירות, יש לה את הפוטנציאל, יש לה את הגן הפרסי, יש לה את המושבה הגרמנית, יש לה את המעמד, ושם כל הזמן יש לנו 900 חדרים ועוד 30 חדרים. לדעתי חיפה היתה צריכה להיכלל.

היו"ר אבי יחזקאל: אני אישית לא נגד. אני רק תוהה האם הדברים יבואו על-חשבון דברים אחרים.

שבתאי שי: אני חושב שהדיון היה צריך להיות הפוך והיה צריך להתחיל עם הרציו. במקום ללכת על יש"ע ולהצדיק כל דבר סביב יש"ע, אני חושב שצריך להתחיל לדבר על המפה ולראות את הדברים על המפה.

היו"ר אבי יחזקאל: בבקשה. בוא נתחיל ישוב ישוב לפי המפה.

אבי רוזנטל: רק לצורך האינפורמציה, מבחינת חדרי מלון. היום יש 38 אלף חדרי מלון בישראל. יש בערך 10,000 בבנייה ועוד כ-10,000 בתכנון. זאת אומרת שבשנת 2000 יכול להיות שאפשר להגיע ל-50 אלף חדרים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: על דבר אחד ודאי אין חילוקי דעות, ואני מניח שסביב השולחן הזה ודאי שלא, וזה שהנושא התיירותי בישראל מקבל מעט מדי. התיירות בעידן של אבטלה היא המכפיל התעסוקתי הגדול ביותר שיש.

אבי רוזנטל: תוכל לעזור בעניין שאתה מטפל בו עכשיו, בעניין של החוק לעידוד השקעות הון.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: גם התיירות בפנים, ואני רוצה את זה. הוויכוח הוא על חלוקת עוגה ואני מוריד מעצמו את הכובע של יש"ע לחלוטין. המשחק הזה, שזה מקבל על-חשבון זה ואיך צריך לפתח, תמיד הוויכוח הזה יהיה קיים. אני זוכר שהמלון הראשון בעין בוקק מאוד כעס שלפני שהמלון הראשון הופך להיות כזה וכזה, מקימים עוד בית מלון. אז הוויכוח קיים.

נכון שהתיירות אצלנו נתפסת כדבר מיותר, זה לא דבר יצרני, לא עושים שם היי-טק, ואני חושב שזאת טעות. נכון שיש בעיה גדולה של משכורות בשיכבה מסויימת של עובדים במלונאות, אבל כל נושא המלונאות מקבל מעט מדי. אני מאוד מזדהה עם הנושא של התיירות, אבל אני חושב שיכול להיות אנחנו לא משווקים את עצמנו מספיק טוב במסדרונות הנכונים, אבל חייב לבוא בעניין הזה שינוי. נראה לי שהדבר שהכי נתפס לאוזן היום זה הנושא של מכפיל התעסוקתי. אם אני לא טועה, אין עוד ענף כמו בתי המלון, שעל כל עובד מלון יש עוד כך וכך עובדים.

אבי רוזנטל: יש היום כ-30 אלף עובדים במלונות ישירות ו-100 אלף מסביב.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: לדעתי את זה שר האוצר לא מכיר ואנשיו ודאי מתווכחים עם הנתון.

אבי רוזנטל: למה? הנה יושב פה "אנשיו" והוא מכיר. היום בחיפה יש 900 חדרים ובאמצע יוני כבר יהיו 1,400 חדרים. אני אומר שחיפה בתור איזור תיירות, היה מגיע לה למשל להגיע ל-4,000 חדרים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: היא נתפסת כאיזור תיירות?

אבי רוזנטל: היום היא בשלבים, היא מתעוררת מתרדמתה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: השאלה אם מפתחים בחיפה גם את האטרקציות הסביבתיות.

שבתאי שי: אני מציע שנתחיל להסתכל במפה ונבדוק כל מקום באופן פרטני.

הרציו מאחורי המפה הזאת היה כזה. בעצם היתה החלטת ממשלה לצמצם במסגרת ההטבות שניתנות במסגרת החוק לעידוד השקעות הון. הצימצום היה בשני מישורים: ראשית, במענקים. כפי שאנחנו יודעים המענקים ירדו באיזור פיתוח א' ובפרופורציה באיזורים האחרים מ-29 אחוזים ל-24 אחוזים, ובמקביל לצמצום בכיסוי הגיאוגרפי שלהם. זאת אומרת, אנחנו יודעים שיש מלחמה כל הזמן של האוצר בכלל לחסל את החוק לעידוד השקעות הון, ומצד שני יש את הצורך והחיוניות של החוק לעידוד השקעות הון. יש פה איזה תהליך של שחיקה. אנחנו רואים ירידה במענקים וירידה בכיסוי הגיאוגרפי.

על-בסיס החלטת ממשלה קבועה, הנחיות ממשלתיות כאלה, ישבו הכלכלנים של משרד האוצר ומשרד התיירות בנסיון ליצור מפה שתתן ביטוי לצימצום ושתיקח בחשבון את הצרכים המקצועיים התיירותיים של הענף הזה.

לקחנו איזורים שבהם חשבנו, אנחנו כמשרד התיירות, שהם רוויים ואין צורך להמשיך ולעודד אותם. הדוגמא הבולטת לכך - ואני לא אלך ישוב ישוב, כי אחרת לא נגמור את זה עד מחר בלילה - היא אילת, שם אמרנו שלא צריך יותר, כי אישרנו שם 14 אלף חדרים ואין צורך לתת יותר לאילת. לכן סגרנו את אילת ואמרנו שמעכשיו זה איזור פיתוח ג' ולא ניתן יותר מענקים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

אטרקציות זה אותו הדבר?

שבתאי שי:

לא. ההתייחסות היא שונה לחלוטין. באילת, אולי אפילו בנוסף לזה, מאחר והחברה לפיתוח חוף אילת בנתה לגונה חדשה, מסביבה יש מקום לעוד 2,000-2,500 חדרים, בסיכום עם עיריית אילת ואיתנו ועם אנשי אגף התקציבים, אישרנו את האפשרות שם, אם נרצה לשווק חדרים סביב הלגונה, שעדיין יוכלו לקבל מענקים, וזאת לא כאיזור פיתוח אי אלא כאיזור פיתוח ב'.

דוגמא נוספת לכך זה איזור ים המלח. באיזור חמי זוהר ועין-בוקק אישרנו קרוב ל-5,000 חדרים עם מענקים של 38 אחוזים, ולכן העסק מתקצב ואין צורך יותר. הורדנו את האיזור פיתוח א' דרך אגב, באילת היו טענות אלינו כי קשרנו לעניין הזה גם את חבל אילות, מאחר והוא נמצא חמישה או שבעה קילומטר מאילת, הכנסנו אותו לזה כי ראינו בזה איזור אחד של חדרים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

אני אשמח מאוד אם תתקן את זה.

שבתאי שי:

דיברנו על רצועת החוף. ברצועת החוף אנחנו כמשרד תיירות, אחרי בדיקה מקצועית - ובאמת היו שם בדיקות שלנו שנמשכו כמעט שלוש שנים ועשינו תכנונים איזוריים, ובדקנו את רצועת החוף הצפונית מול רצועת החוף הדרומית, ואת ההתעניינות של משקיעים מול הדרישות של השטח - החלטנו שאנחנו רוצים לתת עדיפות דווקא לאיזור של אשקלון-אשדוד, ונתנו עדיפות לאיזור אשקלון-אשדוד.

הגוש המרכזי, גוש דן, לא קיבל מענקים גם קודם. קודם הוא היה איזור ג' עם מענקים והיום הוא איזור ג' בלי מענקים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

אשדוד נתפסת כעיר תיירות?

שבתאי שי:

אנחנו רצינו לדבר על הרביירה. האמת היא שניסינו ופוטנציאלית אשדוד יכולה להיות. היה נסיון כן של המשרד ללכת והכנסנו לשם את החברה לפיתוח מפעלי תיירות שעשתה הכשרה של שטח, עשינו הקצאה לשה או שבעה יזמים, אבל כל אחד עם הסיפור שלו עד היום תקוע. היה נסיון. אנחנו עושים נסיון כזה באשקלון, שם השקענו הרבה כסף במרינה ואנחנו מנסים להקים שם כפרי נופש. אנחנו חושבים שהאיזור הזה צריך לקבל עזרה ויש שם קבוצות של משקיעים.

לעומת זאת, אם אני אקח דווקא את הדוגמא של חיפה, ובטח נתעכב עליה אחר-כך, לאור תקופה, אנחנו כמשרד התיירות, נלחמנו על חיפה כאיזור פיתוח א'. חיפה, לאחר עשר שנים של איזור פיתוח א', לא התרוממה. מה שנאמר לך כאן לגבי הקמה של בתי-מלון, הכל מבחינתי לא נכון. אין שם בתי-מלון. גם המפלצת שהוקמה על החוף, היא לא בית-מלון. יש שם מבנה גדול שהוא מבנה דירות, הוא נמכר לאנשים פרטיים, האנשים הפרטיים האלה או שישכירו את זה או שלא ישכירו את זה. אני לא יודע מה יהיה שם, אבל בינתיים יש שם את המבנה שנמכר לרופאי שיניים ועורכי-דין. זה לא בית-מלון, זה לא מלון "ההילטון" בירושלים, זה לא מפעל מאושר, להיפך.

אנחנו אישרנו את הקמת מלון "ההילטון" בחיפה כמלון רגיל ליד מרכז הכינוסים, המלון הזה אושר לפני שנה וחצי, ועדיין לא מתרומם כי אין שם

משקיעים. אנחנו אישרנו מלון נוסף באותו איזור, ליד אותו מבנה גדול בחיפה, אבל המלון הזה לא מוקם. הוצאנו מכרזים בחיפה יחד עם מינהל מקרקעי ישראל, הוצאנו שני מכרזים על הר הכרמל, אבל משקיעים לא רוצים לבנות שם בתי מלון. כל ההתעניינות שם, אני מוכרח להגיד, היא התעניינות נדל"נית בלבד. אנשים רוצים לערבב את דירות הנופש עם בית-מלון, אנחנו יודעים מה קורה שם, ובסופו של דבר אנחנו מוצאים את עצמנו עם מבנה מגורים או מבנה של ישראלים עשירים שיכולים להרשות לעצמם לבנות או להחזיק עוד דירת נופש באיזור קייט. את זה אנחנו לא רוצים לעשות. זה קרה גם באשדוד, זה קורה גם בחיפה. בחיפה אנשים פשוט קנו דירה, זה נכון שזאת דירה קטנה, זאת דירת סטודיו, זאת לא דירה של ארבעה חדרים שצריך להקים לידה בית-ספר, אבל זו עדיין דירה שכל אחד יכול לעשות בה מה שהוא רוצה.

כשאנחנו היינו צריכים להחליט אם אנחנו רוצים או מעדיפים לתת עדיפות, באותם אילוצים של הורדת הטבות, באיזור אשקלון-אשדוד או באיזור חיפה, לאור ההתפתחות שקרתה בחיפה בשנים האחרונות, החלטנו מקצועית ובצורה טהורה לחלוטין שאנחנו מורידים את חיפה. דומה הדבר גם בצפת.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אותה שאלה ששאלתי לגבי אילת, מה קורה עם אטרקציות בחיפה?

אבי רוזנטל: גם כן אין. זה המקום היחידי שירד כאשר בכל המקומות האחרים העלינו.

שבתאי שי: בחיפה איפשרנו להקים, לא כאיזור פיתוח אי אלא כאיזור פיתוח ב'.

אבי רוזנטל: האטרקציה הכי גדולה שנבנית היום בישראל וזה גן הבאים עם הגנים התלויים, שזה במימון חלקי של האוצר.

שבתאי שי: המשרד מימן במסגרת חוק עידוד השקעות הון איזור פיתוח א', את הקמת מרכז הכנסים בחיפה שהוקם עכשיו ואישר את הקמת מלון "הילטון" עם 300 חדרים לידו כאיזור פיתוח א'. דרך אגב, המרכז מוקם, והמלון לא. לגבי גן הבאים - המשרד, לא כחוק לעידוד השקעות הון, כי יש שם בעיה משפטית - מחזירים את המיסים וזה שווה כסף לאיזור פיתוח א', ויש שם הזרמה של עשרות מיליוני שקלים כשאנחנו מממנים את הגנים התלויים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: מתי יסתיים הפרוייקט הזה?

שבתאי שי: לפי דעתי עוד שנתיים, ויכול להיות שאז זה יביא את התנופה, אבל לא בשלב זה. הפרוייקט הוא פרוייקט אדיר, זה פרוייקט בסכום של 200 מיליון דולר.

יש איזורים פרובלמטיים כמו למשל צפת. גם צפת נבדקה לגופו של עניין. צפת לאורך שנים היתה מרכז תיירותי, אבל בתי המלון שם נהפכו למרכזי קליטה, למרכזים קהילתיים, למעשה העירייה הזניחה לגמרי את התיירות והעיר היא כבר לא מרכז תיירותי. אנחנו פשוט החלטנו שלאור המצב הזה אין טעם. אם אתה מחזיק איזור פיתוח א', אתה מונע את זה ממקום אחר. אתה מונע את זה

מאיזורים שיש להם פוטנציאל והם מוכנים לעשות מאמץ לכך למרות שאין להם את הנסיון.

בוועדת שרים לענייני כלכלה, כשנדונה המפה, היינו ערים לפרובלמטיות גם של צפת ולכן נתתי את שתי הדוגמאות האלה של צפת וחיפה. היתה הסכמה גם של השרים כמובן שאמנם המפה תאושר, אבל הנושא של צפת וחיפה ייבדק על-ידי צוות משותף של משרדי התיירות והאוצר, ובהתאם להמלצות שלו יכול להיות שיוגשו שינויים, במידה וזה יימצא נכון.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: נקודתית. על פרויקטים מסויימים.

שבתאי שי: אני לא יודע אם על פרויקטים מסויימים, אבל אולי על העיר גיאוגרפית.

כשאני מדבר על צרכים, אמרתי שהעיר רוויה או שלא היה לה ביקוש. דבר נוסף שכן עשינו לקראת שנת 2000 ואילך, כי אנחנו מקווים ששנת 2000 תהיה קפיצת מדרגה בנושא הצלייני. הלכנו על איזורים שהם ממש איזורים צלייניים ולכן ביקשנו שאיזור טבריה סובב כינרת ישאר כאיזור פיתוח אי. ביקשנו שנצרת תישאר כאיזור פיתוח אי. נכון שאנחנו לא חושבים שבנצרת צריכים להיות מלונות דה-לוקס.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: בנצרת יש חלוקה בעניין הזה של איזור פיתוח אי?

שבתאי שי: לא. כל נצרת הוא איזור פיתוח אי למלונות של מה שהיה ידוע כאחד עד ארבעה כוכבים. ביקשנו להוריד חמישה כוכבים כי ממילא גם השוק לא דורש את זה.

גם בעכו הורדנו מלונות דה-לוקס. מלונות של כוכב עד ארבעה כוכבים, אישרנו.

יושבים פה נציגי באר-שבע ואני רוצה להתייחס אליה.

נעמי מורנו: באמת שאלתי את עצמי כי העיר לא עלתה על מפת הדיווח.

שבתאי שי: אני לא מסוגל לעבור על כל הערים כי הן רבות. באר-שבע היא לא ריכוז תיירותי בולט כמו ירושלים, תל-אביב וחיפה. בבאר-שבע הורדנו את המלונות הבינוניים מאיזור פיתוח אי לאיזור פיתוח בי. זה אמנם פוגע במענקים, אבל בדקנו פוטנציאלית מקומות אחרים שאנחנו חושבים שיכולים להתפתח כאיזורי תיירות. המלונות הגבוהים היו באיזור גי כבר קודם, אבל איזור גי כבר לא מקבל היום מענקים, כאשר פעם הוא קיבל.

אבי רוזנטל: כשאתה מסתכל על איזור באופן כולל - ולא רק חיפה אלא בכל המקומות - מצד אחד אתה שומע שיוצאים למכרז של מנהרת הכרמל, מצד שני כשמדברים על 2000 אומרים שנפתח שדה תעופה בחיפה. אני יכול להגיד את זה על באר-שבע בדברים אחרים. אז כשאולי יש טריגר שאולי כן יקרה משהו, אז אתה מוריד את ההטבות בתחום אחר. אני לא אומר דווקא על חיפה, ואני לא בטוח אם בדקו את זה גם בצפת, אשדוד-אשקלון או באר-שבע. צריכה להיות איזו שהיא קואורלציה בין פעולות

המשרדים השונים, בין זה שאחד מעודד הרבה ואחד פתאום מחליט לעצור. עדיף שכולם ילכו באמצע. יהיה מנהרת הכרמל, תהיה שנת 2000, ואז ישאלו איפה החדרים בחיפה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: הבנתי בין השיטין שהמשנה למנכ"ל משרד התיירות אמר שהוא לא יכול להשאיר בצפת כי בסה"כ במפה לא יכולים להיות מקומות רבים ומקום אחד בא על-חשבון אחר. במקום שלא מתפתח, חוץ מההרגשה הטובה, הפסיכולוגית, בעצם אין לזה שום משמעות. גם משקיע, כשהוא שם כסף - נכון שהמדינה עוזרת לו, אבל עדיין אני מקווה שהוא גם ישים כסף מכיסו הוא - הוא לא ישים את הכסף במקום שלא כדאי. באר-שבע למשל שכל העולם רוצה ודאי לפתח אותה כמטרופוליטן של הנגב, אתה אומר שכן מנוצל, לא מנוצל, אבל תן לכוחות השוק לעשות את שלהם. אני מניח שאף אחד לא רוצה להקים פיל לבן, למרות שבמקרים נדירים יש גם כאלה. בדרך כלל מי ששם כסף מהכיס שלו, זה לא כל כך פשוט.

שבתאי שי: גם במקומות שאני רוצה שיפתחו וגם במקומות שאני אתן הרגשה טובה, אני אכסה את הארץ באיזור פיתוח א'. אתה צודק במה שאתה אומר, אבל יש פה קונפליקט איפה תשים את זה. באיזור שאתה באמת רוצה, כמו באיזור נצרת, או תשים את זה בבאר-שבע, שאתה לא בטוח המשקיעים מגיעים לשם כי הם לא מגיעים לשם.

נעמי מורנו: הם מגיעים לשם.

שבתאי שי: אין אף בקשה שנמצאת במשרד לגבי באר-שבע.

משה צור: אני מנהל הלשכה לייזום וקידום עסקי בעיריית חיפה ועוסק בין היתר גם בנושא של פיתוח כפיתוח.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אז אתה בעד פיתוח בבאר-שבע.

משה צור: אני בעד פיתוח בכל הארץ. אני חושב שהארץ מדינה נפלאה שצריכה פיתוח ויש לה יתרון איזורי יחסי. אני יוצא מנקודת הנחה שכל השיקולים של משרד התיירות הם שיקולים מקצועיים טהורים ואין פה שום נימה פוליטית של שינויים ומתן עדיפויות. אני גם יוצא מנקודת הנחה שבאמת התוכניות שנעשות, נעשות אחרי מחשבה, והתרגום של זה הוא מתן מענקים ותמריצים.

אני חושב שאין עיר במדינה שיש לה נתונים טופוגרפיים כמו שיש לחיפה להיות כעיר תיירות. כשבאים לבחון מדוע העיר הזו לא התפתחה ולא המריאה כעיר תיירות, יש הרבה סיבות.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: הסיבה המרכזית שמייחסים לה, בגלל הטופוגרפיה של הכרמל, אז עשן הארובות נמצא זמן רב ליד הבתים עד שהוא עולה למעלה. זה לא היה קורה אם המקום היה שטוח.

משה צור: זה גם נכון, אבל זה דימוי. מה שקורה בחיפה, לפחות מה שקורה בארבע השנים האחרונות, זה שנוצרה אווירה והאווירה משכה ומושכת משקיעים. אני יצאתי מנקודת הנחה לצערי הרב לא נכונה, שאותם אנשים שמקבלים החלטות, הם גם

מבינים מהו תהליך בכלל של קבלת החלטה עד ליישום. דבר שלומדים בכל קורס ראשוני אומר שקודם כל צריך להיות לזה איזה שהוא רעיון כלכלי שמשתלם, והדבר השני, תהליך סטטוטורי, ואחרי כן יש את השיווק של הרעיון כדי שאנשים יבואו. לצערי הרב נושא התיירות - וזה אפשר לשאול את כל המלונאים - היום זה לא דבר כלכלי בראיית המשקיע. הוא מכניס הרבה, יוצר הרבה תעסוקה, אבל הוא לא כלכלי למשקיע. היום למשקיעים יש הרבה יותר תחומים של השקעה שמקבלים יותר כספים ולא מותנים בבעיות פוליטיות שהיום יש לך תיירים ומחר אין לך תיירים. באילוצים האלה אני חושב שצריכה הממשלה לעודד את התחום המסויים הזה שיש לו תרומה גדולה לתחום התעסוקה או כל מה שקורה במדינה. זה בהתחשב בכך שיש תהליך שאתה משווק את הרעיון, אתה יוצר אווירה, אתה מגרה יזמים שיבואו.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: כשיש מעט מדי, למה דווקא בחיפה?

אני אגיע לזה.

משה צור:

אתה יוצר אווירה ומשכנע יזמים ואז מתחיל תהליך סטטוטורי שהשיקול של גרוי היזמים לבוא לעיר הוא בין היתר גרוי כלכלי. אתה אומר ליזם שלהקים בית-מלון עולה לו ארבעים מיליון, אז שידע שארבעה מיליון, או חמישה מיליון, או שבעה מיליון אתה מקבל מהממשלה כי הממשלה רוצה לעודד את זה. על-ידי זה הממשלה יכולה לשלוט במיקום של אותו בית-מלון או אתה אטרקציה.

מה קורה בחיפה. היה איזור פיתוח אי ואכן באנו והתחלנו לגרות וליצור אווירה והבאנו משקיעים. תהליך סטטוטורי, רבותי, מרגע שאתה מביא משקיע ועד שבית-המלון נגמר, לוקח חמש עד שש שנים. אחרי שנתיים שאתה יוצר את האווירה ובא משרד התיירות, ואת המרכיב הכלכלי שגם הוא התנדנד, לוקח ומבטל. הממשלה נותנת מה שנקרא אגרונומטציה בכך שחיפה היא לא מקום שצריכים לקום בו בתי-מלון. אתה מסתכל בנושא של שיווק בתי-מלון, אבל אתה צריך שתהיה לך מסה קריטית של לפחות 2,000 חדרי מלון. בחיפה, בסוף יוני, יהיו כ-1,400 חדרים בבתי-מלון לעומת 900 חדרים שהיו לפני כן.

אני עומד אחרי המספרים האלה. אותו בניין של מגדלי חוף הכרמל מתנהל כמלון ואני מזמין את משרד התיירות לבוא ולראות.

הממשלה בצורה זו או אחרת משקיעה 260 מיליון דולר. פרויקט בסדר גדול של 260 מיליון דולר שנעשה בחיפה, אותם גנים תלויים. בגני הבאהים, זה אחד המקומות הבודדים בעולם שיש פרויקט כזה. משרד התיירות עצמו, כדי לעודד את זה ביחד עם עיריית וחיפה ומינהל מקרקעי ישראל, משלים הרבה כסף בפיתוח המושבה הגרמנית שתהיה רצועה או טיילת של שני קילומטר עם גנים ומקום יפהפה שיורד לכיוון הים. חוף הים שופר והוא אחד החופים היפים ביותר במדינה וגם זה עם כספים שניתנו על-ידי הממשלה.

אנחנו אומרים שלא תעשו לנו טובות, אבל שני דברים: אם משקיעים באטרקציות התיירותיות בחיפה סכומי עתק, ועכשיו מדברים על פיתוח שדה התעופה - וחיפה היא בירת מטרופולין של הצפון, מרכז של היי-טק - בואו אתם כממשלה, בלי שום טובות, לאותם בתי-מלון, כשיש יזמים שכן רוצים להקים בתי-מלון, ותדונו נקודתית. אל תכריזו על חיפה כעל איזור אי או בי או ג, כי זה לא רלוונטי.

כי לעודד יזמים, בניגוד לעמדה של משרד התיירות, אנחנו אומרים לכל יזם שרוצה להקים מלון שחמישים אחוזים מהשטחים העיקריים הם למגורים, וחמישים אחוז לבית-מלון. הוא לא יקבל טופס 4, היתר איכלוס, אם אין לו את שני הדברים יחד. זה אנחנו כעיר עושים כדי לעודד ואני מקווה מאוד ששני בתי-מלון בסדר גודל של עוד 500 חדרים נצליח להביא בעזרת השיטה הזאת. משרד התיירות במקרה הזה מאבד את השליטה ואת היכולת להשפיע, וחבל.

אבי גולדנברג: אני מנכ"ל החברה הכלכלית חיפה. לצערי אנחנו מוצאים את עצמנו כיזם הציבורי הגדול ביותר שפועל בתחום הזה היום, כאשר אנחנו צריכים להוביל ליזמות ציבורית במקום שמשקיעים פרטיים פשוט חוששים להיכנס אליו. התופעה שאנחנו מייצגים, בעצם היא מייצגת את ההבעיה עצמה. כדי להוביל את העניין הזה צריך יזמות ציבורית ולא יזמות פרטית. זה בדיוק מה שמשקף את הבעיה ולכן אנחנו נסערים.

בדבריו של שבתאי שי עלו שני דברים: האחד, בעיה תקציבית, ואחר-כך היה הנושא המקצועי. בתוך הדברים שלו, הוא הסתמך בדבריו על מה שקרה בעבר. משרד התיירות במדיניות שלו, עוד לפני שאבי רוזנטל היה מנכ"ל משרד התיירות, במשך יותר מעשר שנים, וכו', דחף והציג את חיפה כאחד מיעדי הפיתוח לתיירות. חיפה נכשלה במשימה הזאת ולא עשתה עם העניין הזה כלום.

חיפה בתחילת שנות ה-90 קיבלה החלטה אסטרטגית שאמרה לפתח את ענף התיירות כענף התעסוקה מספר אחד לעשור הבא. זו החלטה שהתקבלה. על ההחלטה הזאת, באמונה קצת יותר גדולה, באמונה קצת יותר קטנה, מיד ברך משרד התיירות, למרות שקצת עם פחות אמונה ממה שהיה צריך לתת לדבר הזה, אבל זה בדיוק עניין. אז התחיל תהליך. משרד התיירות היה בפוזיציה אחרת, אנחנו היינו בפוזיציה אחרת, ואכן נעשו בעבר שגיאות. ההחלטה היא מקצועית, היא לא אידיאולוגיה של שום דבר. התעשיות הקלאסיות הגדולות מיצו את הגידול שלהם, תעשיית ההיי-טק בחיפה ותעשיית התיירות בחיפה, אלה שני הכיוונים שמובילים היום פיתוח.

התחיל מהלך עצום של השקעת אנרגיה באיתור אתרים, בפיתוח פרוגרמה, בפיתוח של תוכנית אב לתיירות ובהשקעות לתשתית תיירותית, וזאת ביחד עם שיכנוע של משקיעים. אחד המשקיעים יושב ליד השולחן הזה, זה אנחנו, כיזם ציבורי.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אם הייתם גורם פרטי, זה היה יותר משכנע.

אבי גולדנברג: זה לא המקום להגיד לך שישנם כ-240 חברות עירוניות בישראל ויש אחת שהיא שונה. אנחנו נשוחח על זה בפעם אחרת. חברה כלכלית חיפה היא שונה לחלוטין, היא חבר עסקית, חברה מבוססת ומבחינה עסקית היא מהגדולות בארץ.

התחיל תהליך יזמי. כפי שציינתי, בעת התהליך היזמי הזה שתוכנית היעד שלו בין 2000 ל-2003-2005 להפשיר את המדרגה הראשונה שלו, כשכל הכוחות נמצאים בעלייה, מודיע משרד התיירות על הפסקת האלמנט המרכזי של משיכת משקיעים, שזה החוק לעידוד השקעות הון. מבחינתנו הדבר הזה הוא קטסטרופה טוטאלית והוא עוצר את העניין.

היו לנו שיחות רבות עם שבתאי שי. בדברים שלו לא שמענו שום אמירת נגד, אמירה מקצועית, בהקשר של חיפה כיעד לפיתוח תיירותי. הוא הדגיש רק דבר אחד ואמר שהוא כמשרד התיירות צריך להחליט, הוא פועל בתחום של תקציבים נתונים, אם זה פה, אז זה לא פה, ואם זה לא פה, אז זה לא שם.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: הוא אמר עוד דבר חשוב. הוא אמר שנתנו לזה כך וכך שנים ולא ראו שזה נוצל.

אבי גולדנברג: כן, אבל עם כל הכבוד, היום אסור לו לומר את זה. היום זה לא רלוונטי. אני לא איש פוליטי, אני יכול לומר שבחיפה היה משגה מחפיר. נקודה. זו היתה פשוט החמצה, אז עכשיו ננציח אותו?

אנחנו רוצים להציע דבר פרקטי, כפתרון למשרד התיירות. צריך לעשות פעולה מקבילה, פעם אחת לאפשר למשרד התיירות לתמוך בפרוייקטים תיירותיים גם בחיפה, כלומר, להגדיר את חיפה כאיזור פיתוח אי, אבל להסתכל על העניין הזה בהיבט איזורי ביחס לאיזור אחר. אולי צריך לשים את חיפה ביחס לכל איזור הצפון, נניח מול טבריה, ולתת סמכות למשרד התיירות, על-בסיס מקצועי של ניתוח של כל פרויקט ופרוייקט ובמסגרת התקציב הנתון שלו, להחליט האם הוא הולך לאשר בשנת התקציב הבאה את המלון איקס בחיפה או את המלון וי בטבריה.

אבישג אבטובי: אני סמנכ"ל עיריית באר-שבע ועוסקת בתכנון. אני חושבת שאולי האמירה המרכזית נאמרה כבר קודם על-ידי מר רוזנטל, ואני חושבת שזה משקף גם את הדיון על חיפה, אבל במיוחד על באר-שבע. הרעיון הוא שער שהיתה בתרדמה במשך כמה עשורים, שסבלה מתדמית שלילית, מנסיגה, מהתפתחות איטית ביותר, כשהיא מתחילה להתעורר, והיא מתחילה להתעורר באופן משמעותי - ואני גם מנצלת את ההזדמנות הזו על-מנת להזמין את חברי ועדת הכלכלה לבאר-שבע כדי לסייר במקום וללמוד על מה אנחנו מדברים כאשר מדברים על פיתוח מואץ בעיר הזאת - בדיוק בשלב שהיא מתחילה להיות בהמראה אמיתית, ויש הסכמה מקיר לקיר שהעיר הזאת היא מטרופולין בפיתוח ומטרופולין בתנופה, ויש כוונה לשנות סדרי עדיפויות לאומיות, דווקא בשלב הזה קמים ומחליטים לשנות את המעמד של באר-שבע לנושא של מלונאות מאיזור אי לאיזור בי, וזאת משום שאין משקיעים, משום שאולי אין הצדקה, או שלפחות על-סמך ההיסטוריה לא היתה הצדקה.

אני חושבת שהעניין הזה שגוי ואני חושבת שיש בו אי-הבנה ברורה לגבי מה שקורה היום בעיר באר-שבע, ואסור לנו לתת לזה יד משום שזה באמת עלול ליצור בעיה קשה. יש לנו משקיעים גדולים, למרות שאמרו שהמשקיעים לא הגיעו למשרד התיירות.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אני מבין שחוץ ממלון דה-לוקס, נשארתי איזור אי.

אבישג אבטובי: לא הם הורידו מלון תיירות שזאת בעצם המלונאות שגם לגבי מלונות דה-לוקס חשבתי שתהיה כאן הסכמה שצריך לקדם את באר-שבע ולתת לה עדיפות לעניין. אז לא רק שלא נותנים לה עדיפות, אלא מורידים אותה במה שהיא היתה איזור אי לאיזור בי.

מה שקורה בבאר-שבע בתהליך הפיתוח הזה הוא כל כך חזק שמי שזה הצליח באמת לרתק אותו ואנשים שהתחילו להאמין, אלה דווקא המשקיעים הפרטיים וזה בניגוד לגורמים הממשלתיים שלא רואים את זה עדיין בעין. המשקיעים רואים את זה ורואים את זה בגדול.

רשת "שרתון" הודיעה, הביעה הסכמתה ורצונה לבנות בבאר-שבע מלון והם היו איתנו במגעים. ואנחנו כרגע במגעים מתקדמים איתם. רשת "הולדי-אין" הגיעה לבר-שבע, מגלה עניין, מבקשת להקים מלון, נמצאת איתנו במגעים מאוד מתקדמים בעניין הזה. שתי חברות, אחת צרפתית ואחת אנגלית, של מלונות בדירוג 3, מבקשות להקים בבאר-שבע בתי-מלון ונמצאות איתנו בגישוש ראשוני ומגלות עניין. אני לא מדברת על כאלה שמתחילים רק, ואני לא מונה את שמות היזמים הפרטיים שמגלים עניין היום ושואלים שאלות. משרד התיירות יודע על "שרתון" ואני חושבת שגם על "הולדי-אין", אבל יש שלבים של התפתחות ושיכנוע.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: משרד התיירות לא רץ אחרי היזמים.

נסים דהן: השלב הראשוני הזה הוא כבר הרבה זמן.

אבישג אבטובי: לא, הוא לא כל כך הרבה זמן. מי שיודע ומכיר את באר-שבע, יודע שלפני שלוש או ארבע שנים כשאמרו שיהיה מלון "הילטון" בבאר-שבע, אפילו אנחנו בני המקום ליגלנו על כך.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: באר-שבע שנים הרגישה הרבה פחות ממה שהיא היתה צריכה להרגיש. ברגע שאני שומע את הגברת אבטובי מדברת בביטחון עצמי כזה על העיר, והיא כנראה מייצגת אווירה מסוימת, אז יש סיכוי שהעיר תפרוץ.

אבי רוזנטל: פעם אתה איזור א', פעם אתה איזור ג', פעם אתה איזור ב' ולא יוצאים מזה. יוצא שתמיד אתה נותן איזור פיתוח א' לכל התקופה כשאינן משקיעים. ברגע שמתחיל להבשיל משהו, אז מורידים לאיזור פיתוח ג'.

אבישג אבטובי: בסה"כ מה שאנחנו רוצים ומנסים פה להבהיר זה שאסור לתת היום דווקא בתקופה הזאת לבאר-שבע לסגת או לפגוע בה בצורה כזו או אחרת, דבר שיכול באמת לעצור את העניין של המשקיעים הפרטיים בעיר ואת תנופת הפיתוח בה נמצאת העיר. מה עוד שספציפית בנושא תיירות - ואני שמחה שלפחות נושא האטרקציות לא נפגע בעיר באר-שבע ונשארה איזור א' - היום כל נושא התיירות קיבל אצלנו עדיפות עליונה ועלה כאחד הנושאים המרכזיים על סדר היום העירוני, קיבל גם חיזוק על-ידי הבאת כוחות חדשים ורעננים על-מנת להניע את הגלגלים. אנחנו נמצאים במגעים עם המינהלה לפיתוח תיירות בנגב ועם משרד התיירות על פיתוח אטרקציות לא קטנות, כשאחד מהם הוא במימון מלא של משרד התיירות ובשיתוף מלא של משרד התיירות, וזה השוק הבדואי בבאר-שבע. הייתי מאוד רוצה שהחלטה הזאת לא תתקבל כלאחר יד, כי כל החלטה כזאת יכולה לפגוע בתהליך ובהאצה בה נמצאת העיר.

בואו נהיה עקביים גם עם החלטות ממשלה שמדברים על הנגב, על באר-שבע, על מטרופולין בתנופה, על עתיד המדינה שם, אבל כל אלה הם ברמה הצהרתית. זאת

ההצהרה אבל כאשר בודקים עובדות בפועל מגלים שאשקלון ואשדוד מקבלות את הסיוע שלהן, ועיני לא צרה בהן, וקריית-גת מקבלת את "אינטלי" ומעמד של איזור פיתוח א'. כאשר מחפשים מגמות רואים שההצהרה היא ברמה אחת והמגמות בשטח ובפועל הן שונות לחלוטין. אסור לתת פעם נוספת שזה יקרה בבאר-שבע, ובמיוחד לא בתקופה הזאת.

ראמז ג'ראיסי: נצרת כידוע היא אחד מיעדי התיירות, בעיקר התיירות הצליינית, כאשר למעשה כחמישים אחוז מהתיירים מבקרים מדי שנה בנצרת.

כל הזמן למעשה נצרת היתה תחנת מעבר לתיירים, והיא סבלה רק מהלכוך שהם גרמו והדברים השליליים שאפשר להשאיר בעיר, ולא נהנתה מהיתרונות הכלכליים בהיותה יעד תיירותי, וזה בעיקר בגלל הסיבה הפשוטה שהיא לא קיבלה מעמד איזור פיתוח, לא היה עידוד השקעות בנצרת, ולא ניבנו בה בתי-מלון. זה היה המצב שהיה כל הזמן, עד שצץ פרוייקט נצרת 2000, שלגבינו היווה מכשיר לשינוי המצב.

היעדים של פרוייקט נצרת 2000 הם להכפיל את מספר הצליינים והתיירים שיבואו לבקר בעיר וכמובן יבקרו לא רק בנצרת אלא יבקרו בכל ארץ הקודש, יבקרו בגליל, והפירות הכלכליים של הדבר הזה הוכחו במספר בדיקות כלכליות שנערכו.

הכוונה היא לקיים אירועים בינלאומיים בנצרת וזאת ללא קשר למה שתעשה עיריית נצרת או משרד התיירות. כל העדות העיקריות בעולם כבר הכריזו על נצרת כאחד היעדים לקיום אירועים בשנת 2000 והאירועים האלה ימשכו מיליוני צליינים. אנחנו מצפים ללא פחות משני מיליון צליינים שיהיו בנצרת, מתוך לא פחות מאשר בין ארבעה לחמישה מיליוני תיירים שיגיעו למדינת ישראל בשנים 2000-2001-1999. האירועים יתחילו באפריל 1999.

אברהם פורז: האלף הבא מתחיל ב-1 בינואר 2001.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: זאת אומרת שעד סוף שנת האלף נוכל לבנות עוד כמה בתי-מלון.

ראמזי ג'ראיסי: חייבים לבנות עוד כמה בתי-מלון. הקרקע הוכשרה לכך, יש תוכניות, יש איזורים זמינים לשיווק, יש מכרז שיצא כבר פעם שלישית לשיווק מיתחם של 2,000 חדרים בנצרת. לצערי בפעמיים הקודמות המיתחם לא שוקק וזה לא בגלל חוסר יזמים וחוסר התעניינות, אלא בגלל מחירים שנקבעו לאותם מגרשים שאף יזם לא היה בא להשקיע ולבנות בית-מלון בנצרת לאחר תקופה של שפל שנמשך כל כך הרבה זמן, והוא היה צריך לשלם עבור קרקע פר-חדר 12-13 אלף דולר.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: עכשיו הורידו את המחיר?

ראמזי ג'ראיסי: עוד לא הורידו, אבל זה ירד כי לפחות עכשיו מכירים בעובדה הזאת. שלשום היתה לי פגישה עם מנהל מינהל מקרקעי ישראל והוא ראה את העובדות. העובדות קשות מאוד כאשר למשל מטילים עומס של פיתוח מיתחם שלם כשמדובר על ארבעה מגרשים. כך מכפילים ויותר את עלות הפיתוח פר-מגרש. זה קרה פעמיים בשני המכרזים שהיו, ובפעם השלישית אני מקווה שתהיה אפשרות לשנות את המצב הזה

ושהמגרשים ישווקו, כי יש התעניינות, כולל "שרתון", כולל חברות איטלקיות. יש הרבה מתעניינים שרוצים לבוא ולבנות בנצרת.

משרד התיירות משקיע כסף רב בפיתוח תשתיות, כי זה תנאי הכרחי. נצרת עדיין סובלת מבעיות קשות מאוד של תחבורה, נגישות, חזות עיר. משרד התיירות משקיע כסף רב, למרות שזה לא כל הכסף שצריך להשקיע, גם לפי התוכניות שנעשו ביחד עם משרד התיירות וזאת בגלל מגבלות תקציביות. אבל יש גם משרדים אחרים שאמורים להשקיע כדי לפתור בעיות אקוטיות, ולצד זה לא נעשה, ובראש וראשונה אני מתייחס למע"צ ולכבישים המובילים לנצרת, כשהיום כל הכניסות לנצרת סגורות. יש פנייה שנעשתה לשר התחבורה על-פי בקשתו, אבל דבר לא נעשה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: המתחמים עליהם אתה מדבר, אלה מלוונות שכבר קיבלו מפעל מאושר?

ראמזי ג'ראיסי: לא. מדובר בהקצאת קרקע. יש חברות שקיבלו אישור משרד התיירות כדי לגשת למכרז. הן רוצות לגשת למכרז, אבל פעמיים לא ניגשו בגלל העלות, למרות שיש להם את האישור של משרד התיירות. חברת "הווארד ג'ונסון" נכנסה כבר לנצרת והיא קיבלה את אישור מרכז ההשקעות והיא נכנסת לתוך העיר ולא לאותו מתחם. היום יש כ-800 חדרים בשלבים שונים בבנייה ואנחנו מצפים לתוספת של 2,000 חדרים.

אמרתי, נצרת הפכה להיות איזור פיתוח אי לצורך חוק עידוד השקעות הון וזה היה דבר חיובי מאוד והביא לעידוד ולתנופה. השינוי הוא במלוונות דה-לוקס בנצרת שהם הורדו מאיזור אי לאיזור ב'. אני חושב שפה נעשתה טעות גדולה והיא טעות כזו שההשלכות שלה הן השלכות מורליות ולא השלכות כספיות. עד עכשיו לא היו - ואני לא מצפה - מלוונות דה-לוקס בנצרת, לפחות לא בתקופה הזאת עד שנת 2000. אחרי שנצרת תתבסס ותמשוך יותר ויותר תיירים שישו בה, ללא ספק נוכחותם שם תביא להתפתחות יזמות וזה כן יאפשר מתן שירותים ברמה יותר גבוהה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: משרד התיירות חייב לעשות את החשבון בפריסה ארצית. הוא לא יכול לתת לארבעים מקומות אלא הוא צריך לחלק את זה. אם הוא אומר שאם במקום מסויים אין סיכוי, בתמורה הוא יתן במקום אחר בו יש סיכוי. יש פה עניין פסיכולוגי. יש לי הצעה איך לפתור את הבעיות הפסיכולוגיות, אבל אומר אותה בסוף הדיון.

ראמזי ג'ראיסי: אני חושב שקודם כל זה שנצרת נשארה בתיירות, זה נכון, זה טוב, זה גם יעודד ויהיו עוד השקעות, אבל לדעתי היות ואין כאן שום השלכה כספית, מן הראוי היה להשאיר את נצרת - גם על רקע פרוייקט נצרת 2000 וההתעניינות הבינלאומית בפרוייקט נצרת 2000 - כאיזור פיתוח אי.

ג'ר רז: אני רוצה להדגיש פה כמה דברים. שבתאי שי ציין שנעשתה עבודה מקצועית והיא היתה מאוד מקיפה ורחבה. צריך לזכור שמשרד התיירות מוכר מוצר בעולם, וכמו כל מפעל, הוא צריך לבוא ולאפיין את המוצר שלו ולהשביח את המוצר בבית, להתאים תא זה לביקושים הקיימים ולאופי שלהם, ליתרונות היחסיים שקיימים במדינה לעומת מדינות אחרות באיזור או בפלחים דומים בשוק.

כתוצאה מכל הניתוחים האלה שהינחו את העבודה הזאת, יש למשל שטחים שלמדינת ישראל לא מתאים להיכנס אליהם, ויש שטחים שלמדינת ישראל יש יתרון גדול על כל מקום אחר בעולם.

אלה הדברים שהינחו את מתן איזורי עדיפות ואת החלוקה שלהם. כמו שנאמר, עיריית נצרת - קיבלה, בדיוק בגלל הסיבות האלה, מכיוון שלא ספק למדינת ישראל יש יתרון בעולם בתחום הזה של צלינות, של היסטוריה, של תירות מהסוג הזה.

לעומת זאת, למדינת ישראל אין שום יתרון בתיירות חופים. תיירות חופים, בתחרות הזאת, המחירים שלנו לא יכולים להתחרות עם מחירים בתורכיה ושל יוון.

כל ההצעות האלה שאנשים באים ואומרים שאם לא יבנו, אז לא יבואו, ולכן בואו ניתן לכולם את המענקים כי אם לא יבואו, לא יבואו. ואם לא יבואו או כן יבואו, צריך לתת לשוק להחליט. מה שקורה במצב כזה, החלופה בגדול, מי שצריך להוביל את התהליך, זה השוק הפרטי. איפה שאין יתרון ואין מקום לבנות מלון, היזם לא יבנה מלון. התוצאה היא שאנחנו בסופו של דבר טוענים שבכלל לא צריכה להיות תמיכה, אלא זו צריכה להיות החלטה של בעלי העסק לפי הצורה עליה הם מחליטים ולפי החלטה הנכונה עבורם.

מכיוון שבכל-זאת יש מענקים, מדינת ישראל חייבת לנצל את המענקים בצורה הטובה ביותר כדי להשפיע על המוצר התיאורטי ולהיות עקביים גם בעבודת השיווק וגם בפיתוח התשתיות בהתאם.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: עקביים גם באיזורי פיתוח.

ניר רז: עקביים לפי הפיתוח של הנושא. בסה"כ אנחנו משתדלים לעבוד בנושא הזה עם משרד התיירות בצורה זהה ומקבילה, ולכן הבאנו את המפה הזאת וזאת הצעתנו.

משה עטיה: במפה הזאת כפי שהיא מחולקת, עוד לא שמענו על גליל עליון דרומי. אם יש במפה הזאת איזה שהוא מונח שנקרא גליל עליון דרומי, הוא מצויין כאיזור ג'. כשאני מדבר על הגליל העליון אני מדבר על מבואות חרמון, על ראש-פינה, יסוד המעלה, מטולה, מרום הגליל וצפת.

קריאה: מטולה זה קו עימות.

משה עטיה: אין ספק שיש לנו כאן בעיה קשה מאוד. כאן, מעבר לקשר הטוב שלנו עם משרד התיירות, זו הזדמנות להגיד מילה מאוד טובה על מה שנעשה בשנים האחרונות בגליל העליון, בקו העימות, בשיתוף של משרד התיירות, התושבים והמערכות האיזוריות, שאני חושב שזו דוגמה יוצאת דופן. כדאי שתגיעו לביקור אצלנו, לא רק שבוע אחרי נפילת קטיושות, כדי לראות את האיזור הזה.

לעצם העניין. אני חושב שהתפיסה הזאת של הורדה של הסיוע ממה שהוא לא קו עימות, היא שגויה. ראשית, זו פריפריה. שנית, זה מקום שיכול לתת מענה גם ברמה הצליינית, גם ברמה האקולוגית וגם בפעילויות האחרות. להוריד את מה

שלא קו עימות לאיזור ג', אני לא יודע למה. אני יכול להבין את הקשיים בחלוקת משאבים, אבל אני לא מבין למה זה קורה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אני רואה פה גליל עליון צפוני, אני רואה פה גליל מערבי תחתון.

שבתאי שי: נדמה לי שזה במקום הששי.

משה עטיה: אין ספק שכל האיזור יכול לתת מענה חד-משמעי.

מ"מ היו"ר צבי הנדל: אתם הולכים שם על תיירות כפרית.

משה עטיה: למה? אפשר לקבל שם גם תיירות צליינית. לא צריך להוריד את האופציה הזאת שבאיזור שבין ראש פינה למצפה לא ייבנו מלונות. אין ספק שמקום כזה יכול לתת מענה לביקושים הצליינים.

גם בקשר לצפת, אני חושב שתהיה שגיאה גסה מאוד. אני חושב שצריך את האופציה הזאת, וצריך לנצל את הפוטנציאל יוצא דופן הזה.

יורי שטרן: אני רוצה להתייחס לבאר-שבע. אני חושב שמצב התיירות בנגב הוא כל כך גרוע ואני לא מבין למה מורידים דרגה ומצפים שיבואו למקומות אחרים בנגב. אם מקימים מלון בבאר-שבע, זה מוסיף תיירים לנגב כולו.

אברהם פורז: השאלה היא האם איזור באר-שבע הוא אטרקטיבי. אתה יכול לבנות שם מלון מפואר והתיירים לא יבואו לשם. זה לא מספיק שיש לך מלון מפואר. אנשים מחפשים דבר מיוחד והשאלה מה יש לבאר-שבע להציע.

אבישג אבטובני: יש מה להציע.

יורי שטרן: נבנה שם מלון "הילטון".

אברהם פורז: הוא מלא?

אבישג אבטובני: כן. הוא מלא.

יורי שטרן: נוספו בתי-מלון במצפה רמון, ותראה את כל הדרך לאילת. עם כל הכבוד, אני חושב שזה דין אחר בהשוואה למקומות אחרים. היינו בישיבת הכנסת קריית-שמונה, ואני דווקא הצעתי את הרעיון הזה שכל חבר כנסת יתחייב לגור באיזור. אם התייר בא לראש פינה, הוא יגיע לקריית-שמונה ולכל מיני אתרים מרוחקים יותר, כי הוא מסתובב שם באיזור. בסה"כ צריך לראות את זה במקשה אחת.

לא במסגרת הדיון הנוכחי, אבל אין בהצעות לשנת 1998 שום מענה למצב הירוד בתיירות כענף. זאת אומרת, לא נתנו שום מכשירים או הנחות או שום דבר נוסף לענף התיירות שנמצא בשפל ולא באשמתו. כולנו הרי יודעים שזה בפירוש ענף שסובל מסיבות שלא תלויות בו. אם הפעימה השנייה תתבצע, יברחו גם

הישראלים ולא רק התיירים. אני לא רואה את צמיחת התיירות במקום אליו מתקרבת הרשות הפלשתינאית לגבולות שלנו.

אנחנו צריכים לחשוב על חבילת אמצעי עידוד ותמיכה לענף שהוא ענף חשוב.

שבתאי שי:
אני רוצה שלא נצא מפה בהרגשה שמשרד התיירות בסה"כ יושב ומנסה לחסום. אני רוצה שיהיה ברור אחד, שהמשרד מנסה במקורות שהועמדו לרשותו לעשות את המקסימום. נצרת זאת אולי דוגמא לכך כשאנחנו אומרים שנצרת זאת עיר צליינות וצליינים גרים במלונות עם כוכב אחד עד ארבעה כוכבים. מי שרוצה לבנות שם מלון חמישה כוכבים, שיבנה את זה על-חשבוננו. משרד התיירות רוצה לעודד את מה שהוא חושב שזה נכון לעודד ולא פסיכולוגיה ולא פילוסופיה. לכן חשבתי שראש העיר יבוא דווקא באמת לתת את ברכתו.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:
לבניין הזה באים ליקטרי", והוא עשה את תפקידו.

שבתאי שי:
אנחנו רואים שבנגב התחיל להיות דגש על תיירות, בגליל זה תיירות, חיפה אומרת שהיא שמה דגש בעשר השנים הבאות על התיירות. אנחנו היינו רוצים לעזור לכולם, אין לי שום ספק בזה, אבל אתם ראיתם תוך כדי ההתלבטות שלנו ושלכם על כל מקרה ומקרה, שבעצם ההחלטות היו מקצועיות ואיפה שזה יפגע, שזה יפגע פחות. אין לנו שום ספק שזה יפגע בכולם. אני רוצה לומר לח"כ שטרן שאם אנחנו יכולים לקבל את הסיוע מול האוצר, שבעצם מכניס אותנו לאיזה שהוא סד, והיינו יכולים לצאת קצת החוצה, אז היינו יכולים לעשות דברים נוספים.

ראמזי ג'ראיסי:
אילו נצרת היתה איזור בי גם קודם לכן והיא היתה נשארת כך, ההחלטה היתה נכונה. תיירים למלונות חמישה כוכבים לא יבואו לנצרת, אבל השינוי שקרה, שאין לו משמעות כספית, על כך אני קובל ולא על עצם ההחלטה.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:
אני קורא למשרד התיירות, ואני מעמיד ברשות היושב-ראש שאיננו את הוועדה לרשות העניין הזה, ואם יהיה צורך, גם את ועדת הכספים, לעזור במה שאני עומד להציע. לפני כן אני רוצה לשאול. כשאתה אומר אחר, זה כולל תיירות כפרית?

שבתאי שי:
לא. זה אטרקציות. לצימרים יש סעיף תקציבי נפרד לגמרי והוא לא כאן.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:
כשכתוב פה גליל עליון דרומי, זה כולל תיירות כפרית, צימרים?

שבתאי שי:
לא. לצימרים יש תקציב מיוחד, אבל רק לקו עימות.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:
זאת אומרת שהם לא כלולים בפנים.

שבתאי שי:
הצימרים לא כלולים בכלל בסיפור הזה. הם לא בחוק לעידוד השקעות הון.

זאת אומרת שבגליל עליון דרומי אין צימרים.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

אין סיוע לצימרים.

שבתאי שי:

אני מציע לגבי שלושה מקומות. אני נאחז במה שאמרת שלגבי חיפה ובאר-שבע, אתם תעשו.

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

לא. אמרתי חיפה וצפת.

שבתאי שי:

צפת זה גם כן עניין פסיכולוגי. אני הייתי מדבר על חיפה ובאר-שבע, אבל אני פחות מקצועי

מ"מ היו"ר צבי הנדל:

מכס. הייתי בודק אפשרות לטיפול נקודתי כזה או אחר ועושה זאת ברצינות. אני אומר שאנחנו מוכנים להעמיד את עצמנו לרשות העניין, למרות שאני לא יודע כמה זה יעזור.

לגבי נצרת. מאחר ואני מכיר בערך השפעה פסיכולוגית לפעמים על פרויקטים, קבל התחייבות הוועדה - ועזוב עכשיו את משרד התיירות - שאם יבוא משקיע להקים פרויקט דה-לוקס, הוא יקבל מענק. זאת אומרת, אתה יכול להגיד שאם יבוא משקיע, אתה תקבל עזרה כי אנחנו נעזור בזה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00